

AKO ZAOBCHÁDZAŤ S DLHOM

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

5Moj 28,1.2.12; Mat 6,24; 1Ján 2,15; Prísl 22,7; Prísl 6,1–5; 5Moj 15,1–5

ÚVODNÝ TEXT

Boháč panuje nad chudobnými, dlžník je otrokom veriteľa. (Prísl 22,7)

Jednou z definícií dlhu je „žiť dnes z očakávaných budúcich príjmov“. Zdá sa, že život na dlh sa stal všeobecne prijímaným spôsobom existencie. Biblia však odrádza od dlhov a kresťan by si mal veľmi dobre rozmyslieť, či sa zadlží. V Písme nachádzame desiatky zmienok o dlhu – a všetky sú negatívne. Biblia netvrdí, že požičať si peniaze je hriechom, poukazuje však na časté neblahé následky takéhoto konania. Apoštol Pavol v súvislosti s finančnými záväzkami radil: „Dávajte každému, čo ste povinní: Komu daň, tomu daň, komu clo, tomu clo, komu bázeň, tomu bázeň, komu česť, tomu česť.“⁸ Nikomu nebudte nič dlžní, okrem toho, aby ste sa navzájom milovali, lebo kto miluje blížneho, naplnil Zákon.“ (Rim 13,7.8)

Prečo je dlh takmer medzinárodnou pohromou na rôznych úrovniach – osobnej, podnikovej aj štátnej? Každá spoločnosť mala vždy aspoň malé percento zadlžených. Dnes je zadlžených oveľa viac ľudí a takmer nikdy to nie je v ich prospech.

Tento týždeň budeme uvažovať o tom, čo vedie ľudí k zadlženiu a ako pristupovať k dlhu. Aj keď ty sám možno žiješ bez dlhov, o získané informácie sa môžeš podeliť s rodinou a priateľmi, ktorí by z nich mohli mať úžitok.

OSNOVA LEKCIE

Témou tejto lekcie sú biblické princípy aplikovateľné aj do dnešnej doby na situácie, keď sa ľudia dostávajú do dlhov, ktoré môžu byť pre nich a pre ich blízkych nebezpečné. Aj k tejto téme prináša Božie slovo dosť prekvapivo aktuálnych rád a podnetov.

- 5Moj 28,1.2.12: Boží ideál pre nás – život bez dlhov (nedeľa)
- Mat 6,24; 1Ján 2,15: Prevencia dlhov – správne nastavené hodnoty (pondelok)
- Prísl 22,7: Cesta z dlhovej pasce (utorok)
- Prísl 17,18; 22,26.27; 28,20: Ručenie za druhých – nemúdre riziko (streda)
- 5Moj 15,1–5: Minimalizovanie pôžičiek (štvrtok)

PROBLÉMY S DLHOM

¹Ak budeš naozaj počúvať hlas Hospodina, svojho Boha, zachovávať a uskutočňovať všetky jeho príkazy, ktoré ti dnes dávam, Hospodin, tvoj Boh, ťa vyvýši nad všetky národy zeme. ²Keď budeš poslúchať slovo Hospodina, svojho Boha, spočinú na tebe všetky tieto požehnaní a budú ťa sprevádzať. ... ¹²Hospodin ti otvorí štedrú pokladnicu, nebesia, a v pravý čas pošle na tvoju krajinu dážď; bude požehnávať každé dielo твоjich rúk. Budeš požíčovať mnohým národom, ale ty si nebudeš požíčovať od nikoho. (5Moj 28,1.2.12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Preštuduj si úvodný text (5Moj 28,1.2.12). Aký je Boží ideál pre jeho deti v súvislosti so zadlžovaním sa? Ako sa dá tento ideál dosiahnuť? Aj keď je kontext týchto veršov odlišný, ako môžeme aplikovať princípy, ktoré sa v nich nachádzajú?

Štúdie ukazujú, že existujú tri hlavné dôvody, prečo sa ľudia dostávajú do finančných ťažkostí. Uvedme si ich stručne v poradí od najčastejších.

Prvým dôvodom je *nevedomosť*. Veľa ľudí, aj vzdelaných, je finančne negramotných. Nikdy sa k nim nedostali základné informácie o hospodárení s peniazmi, nehovoriac o biblických princípoch. Je preto dôležité hovoriť o tejto téme. Nádejou je získať nové informácie a začať robiť lepšie rozhodnutia.

Druhým dôvodom finančných ťažkostí je *chamtivosť, nenásytnosť a sebeckosť*. V reakcii na reklamu a osobné túžby si ľudia často žijú nad pomery. Nie sú ochotní bývať, jazdiť alebo sa obliekať podľa svojich skutočných možností. Zároveň si mnohí z nich myslia, že sú príliš chudobní na to, aby dávali desiatky. V dôsledku toho žijú bez zaslúbenej Božej múdrosti a Božieho požehnaní (pozri Mal 3,10.11 a Mat 6,33). Nádejou pre takýchto ľudí je zmena a získanie ducha spokojnosti.

Tretím dôvodom, prečo sa ľudia ocitnú vo finančných ťažkostiach, je *osobné nešťastie*. Možno prežili úraz alebo ťažkú chorobu a dlhý čas zostali bez adekvátnych prostriedkov. Možno ich opustil márnотratný manželský partner. Prírodná katastrofa ich mohla pripraviť o majetok. Alebo sa narodili a vyrastali v extrémnej chudobe. Aj pre týchto ľudí existuje nádej. Určite nepôjde o ľahkú cestu, ale ich problémy sa dajú prekonať. Zmena môže prísť. Takýmto ľuďom môže pomôcť podpora priateľov, poradenstvo a/alebo asistencia, tvrdá práca spojená s osobným vzdelávaním a napokon požehnanie a Božia prozreteľnosť.

Nech sú už príčiny zadlženia akékoľvek, dlh sa dá zmierniť. Tí, ktorí sú zadlžení, však budú musieť urobiť dôležité zmeny vo svojom živote, vo výdavkoch a finančných prioritách.

APLIKÁCIA ■ Uvažuj o druhom dnešnom texte (1Tim 6,6–9). Na čo si máme podľa apoštola Pavla dávať pozor? Aké poučenie si môžeš vziať z týchto slov?

NASLEDOVANIE BOŽÍCH RÁD

Nikto nemôže slúžiť dvom pánom. Buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým pohrdne. Nemôžete slúžiť Bohu aj mamone. (Mat 6,24)

Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. (1Ján 2,15)

¹⁴Prines Bohu obeť vďaka a splň Najvyššiemu svoje sľuby! ¹⁵Vzývaj ma v deň súženia, ja ťa zachránim a ty mi vzdáš úctu. (Ž 50,14.15)

Sme hmotné bytosti a žijeme v hmotnom svete. Tento svet má mnoho lákadiel. Museli by sme byť z ocele a syntetického oleja, nie z mäsa a krvi, aby sme občas necítili vábenie hmotných statkov a túžbu po bohatstve. Kto niekedy nefantaziroval o tom, že zbohatne alebo vyhrá v lotérii?

Takémuto pokušeniu sme vystavení všetci. Dá sa povedať, že nie je nič zlé na tom, že usilovne pracujeme, aby sme si zarobili na dobré živobytie, alebo sme dokonca získali určité bohatstvo. To však neznamená, že automaticky padneme do pasce a peniaze, bohatstvo a materiálne statky sa pre nás stanú modlou. Boh nám sľúbil svoju moc, vďaka ktorej môžeme zostať verní tomu, o čom vieme, že je správne. Tento aspekt je veľmi dôležitý, pretože túžba po bohatstve a hmotnom majetku viedla do záhuby mnohé duše.

Aká je spoločná myšlienka textov Mat 6,24 a 1Ján 2,15?

Žiaľ, láska k svetským pôžitkom môže byť taká silná, že sa ľudia zadlžia, aby – ako dúfajú – túto lásku uspokojili. Nikdy to však nefunguje (Kaz 4,6–8).

A pretože život na dlh je jednou zo sietí, aké satan spriada na zničenie človeka, je zrejmé, že Boh povzbudzuje svoje deti, aby žili bez dlhov. Prostredníctvom Písma a prorockého daru nám dal rady, ktoré nás môžu priviesť k finančnej slobode.

Uvažuj o texte Ž 50,14.15. S akým postojom by mal žiť Boží ľud? Čo znamená „splatiť svoje sľuby“?

Do cirkevného členstva vstupujeme s chválou a vďakou nášmu Bohu, ktorý nás stvoril a vykúpil. V krstnom sľube sme v bode deväť dostali otázku: „Uznávajú cirkevnú organizáciu? Chcete uctievať Boha a podporovať cirkev svojimi desiatkami a darmi, svojím osobným úsilím a vplyvom?“ Pri krste sme všetci odpovedali áno. Takže slová žalmu (Ž 50,14.15) sú zaslúbením pre všetkých, ktorí vzdávajú vďaku Bohu a verne plnia svoje sľuby.

- Aké svedectvo vydávajú tvoje rozhodnutia o tom, ako sa vieš vysporiadať s lákadlami sveta? V čom spočíva rozdiel medzi tvrdou, usilovnou prácou a robením si modly z bohatstva a peňazí? Ako sa tento rozdiel dá spoznať v živote človeka?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

AKO SA ZBAVIŤ DLHOV

Boháč panuje nad chudobnými, dlžník je otrokom veriteľa. (Prísľ 22,7)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako rozumieš tomu, že „dlžník je otrok veriteľa“ (Prísľ 22,7)?

Ako sa dá uniknúť zo stavu, ktorý je v dnešnom svete taký rozšírený? Zadlženému človeku (či už si to ty alebo niekto z tvojich blízkych), môže nasledujúci prehľad pomôcť začať proces oddlženia. Plán je jednoduchý. Zahŕňa v sebe jeden predpoklad a tri dôležité kroky.

Predpokladom je záväzok voči Bohu, že človek bude verný pri vracaní Jeho svätých desiatkov, čím získa prístup k Jeho múdrosti a požehnaní. Boh túži požehnať tých, ktorí Ho poslúchajú.

Prvým krokom je vyhlásenie moratória na ďalšie dlhy – už žiadne nové pôžičky alebo čerpanie z kreditnej karty. Ak si človek nebude požičiavať, nebude sa ďalej zadlžovať.

Druhý krok spočíva v tom, že zadlžený uzavrie zmluvu s Bohom, že od tejto chvíle bude čo najrýchlejšie splácať svoje dlhy a bude pripravený prijímať Božie požehnanie. Keď ho Boh finančne požehná, použije tieto prostriedky prednostne na zníženie dlhu – nie na nákup ďalších vecí. Tento krok je nesmierne dôležitý. Keď ľudia dostanú nečakané peniaze (odmena, dar a podobne), väčšinou ich minú. Ak sa zadlžený snaží znížiť svoj dlh, takéto prostriedky by mal využiť na uskutočnenie svojho plánu.

Tretí krok je veľmi praktický. Treba si urobiť zoznam všetkých svojich dlhov – od najväčšieho po najmenší (od najvyššej čiastky po najnižšiu). Väčšina rodín má na prvom mieste hypotéku a na poslednom kreditnú kartu alebo osobný dlh. Na začiatok je dobré, keď človek splatí aspoň minimálnu požadovanú mesačnú splátku každého zo svojich dlhov. Postupne by sa mal pokúsiť zvýšiť svoje platby akýmkoľvek spôsobom na úhradu dlhu na konci zoznamu. Dotyčný bude milo prekvapený, ako rýchlo dokáže odstrániť ten najmenší dlh. Keď je dlh na konci zoznamu splatený, prostriedky, ktorými ho splácal, môže použiť na splácanie ďalšieho dlhu. Takto sa môže postupne prepracovávať vo svojom zozname hore. Keď sa mu podarí odstrániť najmenšie dlhy (často však s najvyšším úrokom), uvoľní sa mu prekvapivo dosť prostriedkov na splácanie ďalších dlhov.

Boh zjavne nechce, aby sme sa zadlžili. Po uzavretí takejto zmluvy s Bohom mnohé rodiny zistia, že On ich začal požehnávať nečakaným spôsobom a dlh sa znižuje rýchlejšie, než očakávali. Dodržaním týchto troch jednoduchých krokov sa mnohé rodiny dokázali zbaviť dlhov alebo ich aspoň podstatne znížili. Ak máš podobný problém, môže sa to podariť aj tebe. Keď dáš Boha na prvé miesto, dostaneš Jeho múdrosť a požehnanie na spravovanie toho, čo ti veril.

APLIKÁCIA

- „Vaše správanie nech neovláda láska k peniazom; buďte spokojní s tým, čo máte. Veď Boh povedal: Nezanechám ťa, ani ťa neopustím.“ (Heb 13,5) Ako môže aplikácia slov tohto verša výrazne pomôcť ľuďom vyhnúť sa zadlžovaniu?

RUČENIE A POCHYBNÉ PLÁNY NA RÝCHLE ZBOHATNUTIE

Človek, čo stratil rozum, si tľapne dľaňou a dáva záruku za svojho blížneho. (Prísľ 17,18)

²⁶Nepatri k tým, čo podávajú ruku a dávajú záruku za dlhy, ²⁷ak ich nemáš z čoho splatiť. Prečo má niekto vziať tvoje lôžko spod teba? (Prísľ 22,26.27)

Spolahlivý človek bude zahrnutý požehnaním, ale toho, kto chce rýchle zbohatnúť, neminie trest. (Prísľ 28,20)

⁹Lebo tí, čo chcú zbohatnúť, upadajú do osídel pokušenia a sú pod vplyvom mnohých nerozumných a škodlivých žiadostí, ktoré ponárajú ľudí do skazy a záhuby. ¹⁰Ved' koreňom všetkého zla je láska k peniazom. Z túžby po nich niektorí zblúdili z cesty viery a spôsobili si mnoho bolestí. (1Tim 6,9.10)

Biblia veľmi jasne hovorí, že Boh nechce, aby sa jeho deti stali zodpovednými za dlhové záväzky iných. V knihe Príslovi nás Pán varoval pred ručením za iné osoby.

Aké posolstvo obsahujú nasledovné verše? Pred čím vystríhajú a na čo upozorňujú?

Prísľ 6,1–5

Prísľ 17,18

Prísľ 22,26.27

Ručenie sa zvyčajne vyskytuje vtedy, keď osoba so zlým kreditom hľadá pôžičku od úverovej inštitúcie a nespĺňa podmienky na získanie pôžičky. Úverový úradník takémuto človeku povie, že ak privedie osobu s dobrým kreditom, aby s ním podpísal záruku za pôžičku, potom mu banka pôžičku poskytne. V prípade nesplácania bude brať na zodpovednosť ručiteľa.

Niekedy za vami príde člen zboru a požiada vás, aby ste mu boli ručiteľom. Vaša odpoveď by mala byť: „Biblia hovorí, že by som to nikdy nemal robiť. Prosím, pochop, že Biblia nás povzbudzuje, aby sme boli nápomocní tým, ktorí to potrebujú, ale nemali by sme byť zodpovední za ich dlhy.“

Mladí ľudia niekedy žiadajú rodičov, aby im ručili pri kúpe ich prvého auta. Alebo od rodičov chcú, aby ručili za ich podnikateľský úver. Aj tu platí rovnaká odpoveď. Je vhodné pomáhať druhým, ak je to skutočne potrebné, ale nemali by sme na seba preberať ručenie za dlhy iných. Štúdie ukazujú, že v niektorých prípadoch až 75 percent tých, ktorí ručili za úver iného človeka, muselo napokon splácať jeho dlhy!

Aké varovanie prinášajú nasledovné texty? Čo je zlé na snahe rýchlo zbohatnúť?

Prísľ 28,20

1Tim 6,9.10

Pochybné plány na rýchle zbohatnutie sú ďalšou finančnou pascou. Takmer zaručene povedú k finančnému krachu tých, ktorí sa do podobných aktivít zapletú. Čím lákavejšia ponuka a vidina rýchleho zisku, tým opatrnejší by mal človek byť. Mnoho ľudí sa nechá chytiť do pasce a prežijú finančnú aj emocionálnu traumu. Ďalšou tragédiou takýchto podvodných investícií je, že v mnohých prípadoch si jednotlivci museli požičať peniaze, aby sa do nich mohli zapojiť. Mnohé životy a rodiny zničila vidina rýchleho a bezpracného zbohatnutia. Jediný, kto napokon zbohatol, je podvodník, ktorý takýto systém vymyslel. Keď sa ťa priateľ alebo dokonca niekto milovaný pokúsi vtaiahnuť do nejakej z týchto „perfektných investícií“, daj od toho ruky preč a bež. Nie kráčaj, ale utekaj čo najrýchlejšie!

- **Prečo je tak veľa ľudí ochotných vložiť svoje úspory do pochybných investícií? Ako môžeš pomôcť niekomu, kto o niečom takom uvažuje?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

A ČO AK PÔŽIČKU NAOZAJ POTREBUJEM?

¹Na konci každého siedmeho roka odpustíš dlžoby. ²Spôsob odpustenia bude takýto: Keď bude na počesť Hospodina vyhlásený rok odpustenia dlžôb, každý veriteľ odpustí svojmu blížnemu, čo mu požičal. ³Od cudzinca to smieš vymáhať, ale čo máš u svojho brata, to mu veľkoryso odpuť. ⁴Nebude u teba núdzneho, lebo Hospodin ťa štedro požehná v krajine, ktorú ti dá Hospodin, tvoj Boh, aby si ju dedične obsadil, ⁵ak budeš ochotne poslúchať Hospodina, svojho Boha, pozorne a dôsledne zachovávať všetky príkazy, ktoré ti dnes dávam. (5Moj 15,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o úvodnom texte (5Moj 15,1–5). Čo Hospodin požadoval od svojho ľudu podľa týchto veršov?

V Písme nachádzame aj ďalšie príkazy (2Moj 21,2; 3Moj 25,3,4), ktoré sa týkali nielen otrokov, sluhov a pôdy, ale aj tých, čo požičiavali pôdu. Keďže veritelia často nechceli odpustiť žiadne dlhy, najdlhšie sa človek mohol zadlžiť na sedem rokov. Nech už je poslanstvo týchto veršov pre dnešnú dobu akékoľvek, ukazuje nám, že Hospodinovi záležalo aj na takomto druhu majetkových a finančných otázok. Osobitné postavenie v otázke odpustenia dlhu mali „bratia“, teda členovia vyvoleného národa. Tieto verše tiež ukazujú, že Hospodin uznáva existenciu pôžičky a dlhu, aj keď vo všeobecnosti ich nepovažuje za šťastné riešenie a takýmto praktikám sa treba radšej vyhýbať.

Dnes, je realita taká, že v mnohých oblastiach sveta (aj u nás) si ľudia berú hypotekárne úvery na kúpu bytu alebo domu na obdobie tridsať a viac rokov. Zdá sa, že jedným z dôvodov, prečo bývanie stojí tak veľa, je samotná možnosť financovať bývanie formou hypotéky.

Mnoho rodičov a detí sa zaujíma aj o iný druh pôžičiek – na vzdelanie. Získanie vysokoškolského titulu spravidla zvýši príjmovú schopnosť človeka po zvyšok jeho života. Niektorí ľudia si možno budú musieť požičať nejaké peniaze na zaplatenie svojho vzdelania, najmä ak chcú študovať v zahraničí. Treba však mať na pamäti, že takúto pôžičku musíme splatiť aj s úrokmi, ktoré ju často predražia. Je preto lepšie uchádzať sa najprv o všetky dostupné granty a štipendiá. Mladý človek môže popri štúdiu pracovať. Na školu si môže odkladať všetky peniaze, ktoré dostane alebo si zarobí. Pri získavaní vzdelania je múdre poradiť sa s rodičmi a prípadne ich poprosiť o finančnú výpomoc. V biblických časoch dávali rodičia svojim deťom poľnohospodársku pôdu, aby si mohli zarábať na živobytie. Dnes rodičia často dávajú takéto „dedičstvo“ formou investície do vzdelania dieťaťa, aby sa z neho mohol stať nezávislý dospelý.

V ideálnom svete by neexistovali žiadne pôžičky a dlhy. My však v ideálnom svete nežijeme. Môže sa preto stať, že si naozaj musíme požičať. Vtedy je dôležité uistiť sa, že dostávame tú najlepšiu ponuku, najnižšiu úrokovú sadzbu a najnižšie náklady na úver. Keď si už požičiavame, požičajme si čo najnižšiu čiastku a pokúsme sa uver splácať čo najrýchlejšie, aby sa nám zbytočne nepredražil na úrokoch. Stále však platí, že by sme sa mali zo všetkých síl snažiť vyhýbať sa zadlženiu. Dodržiavajme biblické princípy týkajúce sa financií. Zbytočné zadlženie môže spôsobiť ťažkosti nielen nám, ale aj našim blízkym.

APLIKÁCIA

- Bol si niekedy v situácii, že si niekomu požičal peniaze? Aké princípy si pri tom použil? Ako by sa na tvoj postup pozeral Boh? (Pozri aj Kaz 12,14.)

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Trojkový proces znižovania dlhu sa nachádza v jednom zo spisov Ellen G. Whiteovej. Na zvýraznenie bodov bol pridaný dôraz.

„Budte odhodlaní už nikdy si neurobiť ďalšie dlhy. Radšej si odoprite tisíc vecí, než sa zadlžovať. Upadnúť do dlžôb bolo preklatím vášho života. Vyhnite sa tomu ako kiahňam.

Urobte slávnostnú zmluvu s Bohom, že Jeho požehnaním zaplatíte svoje dlhy, a potom nebudete nikomu nič dlžní, aj keby ste mali žiť len na ovsenej kaši a chlebe. ... Neváhajte, nenechajte sa odradiť ani sa nevracajte späť. Odoprite si chute, zaprite pôžitok z jedla, šetri svoje centy a zaplať svoje dlhy.

Splajte svoje dlhy tak rýchlo, ako je to len možné. Keď budete môcť opäť vystúpiť ako slobodný človek, ktorý nebude nikomu nič dlžný, dosiahnete veľké víťazstvo.“ (CS 257)

Ak potrebujete ďalšiu pomoc, aby ste sa dostali z dlhov, vyskúšajte nasledujúce tipy:

- *Vytvorte si rozpočet.* Urobte si jednoduchý rozpočet evidovaním všetkých vašich príjmov a výdavkov/nákupov za obdobie troch mesiacov. Mnohí sú prekvapení, keď zistia, koľko peňazí míňajú na nepotrebné veci.

- *Skoncuje s kreditnými kartami.* Kreditné karty sú jednou z hlavných príčin zadlžovania rodín. Sú ľahko dostupné a použiteľné, ale často je náročné ich splácať. Ak zistíte, že sumu požičanú na karte nespĺcate každý mesiac, alebo že ich používate na nákup vecí, ktoré by ste si inak nekúpili, mali by ste sa svojich kreditných kariet zbaviť skôr, než zničia vás, vaše manželstvo alebo oboje.

- *Urobte úsporné opatrenia.* Niekedy si neuvedomujeme, koľko by sme mohli ušetriť na našich mesačných výdavkoch, ak by sme si dávali pozor na niektoré zdanlivo nepatrné výdavky. Ak ich je veľa, môžu tvoriť závratne veľkú sumu.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Výška dlhu, ktorý na seba vzali mnohé národy alebo jednotlivci, je ohromujúca. Aké sú vaše skúsenosti s dlhom a problémami, ktoré dlhy spôsobili vám alebo iným?
2. Čo by mohol urobiť váš miestny zbor, aby pomohol členom naučiť sa zvládať dlhy alebo finančné problémy vo všeobecnosti?
3. Ktoré biblické zaslúbenia vám pomôžu chrániť sa pred lákadlami sveta a zradnosťou niektorých finančných transakcií? Čo vám môže pomôcť vyhnúť sa chamtivosti?